

ВІСНИК АГРОФОРУМ

Тільки ворог, що сміється...
Сміється, лютий враже!
Та не дуже, бо все гине, –
Слава не поляже;
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чий ми діти.

Тарас Шевченко
(1814-1861)

№ 1(27)
2023

Програма дорадчих послуг
Львівської Аграрної палати для
фермерських господарств
Львівщини в умовах
воєнного стану С. 4

На Львівщині створили ката-
лог дорадників для консуль-
тування місцевих аграріїв С. 8

Перспективи розвитку Інсти-
туту сільського господарства
Карпатського регіону НААН
роль науки в АПК
– Олег СТАСІВ С. 9

Оренда державних сільгосп-
земель: хто, за скільки та як
може отримати ці ділянки
для обробки?
– Микола ІЩУК С. 10

Привітання з Різдвом і Новим 2024 роком! Вельмишановне товариство!

Світле Різдво Христове вже стукає в наші будинки! Улюблені і добрі Різдвяні свята дарують всім надію і віру в те, що разом з різдвяною зіркою на небі запанує в Україні такий довгоочікуваний мир!

У цей святковий час маємо ще більше об'єднуватися і підтримувати наші ЗСУ, кожен на своєму місці сумлінно і щедро засівати ниву майбутнього врожаю та справедливого переможного миру.

Нехай на Різдво станеться диво, в яке ми щиро віримо, нехай для України настане довгождана Перемога! Щоб воїни з фронту повернулися живі додому і більше не було для них причини покидати зі зброєю рідний дім!

А Новий 2024 рік стане роком відбудови та тихого неба на Українській землі. Любові, рідної домівки та усіх близьких поряд.

Нехай береже усіх нас Господь!

Мирного і світлого Різдва! Переможного Нового року!

З великою повагою

президент Львівської Аграрної палати,

доктор економічних наук

Павло МУЗИКА

Шановні колеги!

Від щирого серця вітаю Вас з Різдвом Христовим!

Скільки б не було в нашому календарі свят, а народження Христа та початок Нового року завжди буде особливим. З ним ми пов'язуємо наші надії та сподівання на краще життя, здійснення задумів і мрій, очікуємо дива...

Нехай світло різдвяної зорі благословить тяжкий шлях України до Перемоги, стане орієнтиром та надією для тих, хто зустрічає Різдво далеко від рідних. Зігріє серця й освітить шлях кожного.

Від щирого серця вітаю вас із Різдвом.

Усім нам – Перемоги та миру на нашій рідній землі!

З Різдвом Христовим та Новим 2024 роком! Слава Україні!

З повагою

Директор департаменту агропромислового
розвитку Львівської облдержадміністрації

Тетяна ГЕТЬМАН

Львівщина лідер у фінансуванні та розвитку аграрної галузі

Львівщина продовжує бути лідером в Україні за фінансовою підтримкою сільського господарства та розвитком

аграрної галузі. У 2023 році з обласного бюджету на реалізацію заходів Комплексної програми підтримки та розви-

тку сільського господарства на 2021-2025 роки виділено 45,1 млн. грн., що є найбільшою сумою серед усіх областей України та в 1,8 рази більше, ніж у 2022 році, що свідчить про зростання уваги до розвитку аграрного сектору.

Головний акцент в обласній програмі розміщено на підтримку мікро-, малих та середніх суб'єктів підприємництва, які займаються сільськогосподарським виробництвом. Однією з ініціатив є компенсація відсотків за фінансовий лізинг. Спрямовані кошти у сумі 2,2 млн. грн. дозволили здешевити 45,5 млн. лізингових ресурсів, які ви-

користанні виробниками на придбання сільськогосподарської техніки та обладнання.

Фінансова підтримка на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів дозволила 25 позичальникам отримати 18,1 млн. грн. кредитів на забезпечення поточної діяльності та для інвестування в об'єкти зберігання сільськогосподарської продукції і переробки. Зокрема, в межах Комплексної програми інвестовано у створення цеху переробки картоплі, у виробництво гранульованого корму для риби, цех з переробки сої,

три об'єкти для зберігання зернових та технічних культур. Збільшення виробничих та складських потужностей сприятиме створенню 30-ти нових робочих місць на сільських територіях.

З 2023 року Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації запроваджено новий вид регіональної підтримки, - виплата дотації за приріст поголів'я корів у суб'єктів підприємництва за результатами річної діяльності, який замінив виплату дотації

Продовження статті на стор. 7

Інноваційна модель сталого розвитку підприємництва для забезпечення продовольчої безпеки

13 жовтня у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького при підтримці Львівської Аграрної палати відбувся круглий стіл на тему: «Інноваційна модель сталого розвитку аграрного підприємництва для забезпечення продовольчої безпеки у поствоєнний період».

Участь у заході прийняли фермери, науковці, представники органів державної влади, громадські діячі та студенти. Із вітальним словом до учасників круглого столу звернулися в.о. ректора Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького Іван Парубчак та декан факультету економіки та менеджменту Олег Гримак.

В.о. ректора університету Іван Парубчак відзначив Почесною грамотою університету із нагоди Дня економіста заступника директора Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації Людмилу Гончаренко.

У своєму виступі заступник директора Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Людмила Гончаренко окреслила основні тенденції розвитку фермерства, зокрема сімейних фермерських господарств. Якщо декілька років назад сімейних фермерських господарств було не більше двох десятків, то на даний час вже 135 суб'єктів господарювання. При чому значна їх кількість зареєструвалася протягом останніх двох років.

В.о. начальника Головного управління Держпродспоживслужби у Львівській області Ростислав Волошин розповів учасникам круглого столу про сучасні кроки в забезпеченні продовольчої безпеки, безпечності продовольчих товарів, основних процедурах із реєстрації потужностей виробників. Остання процедура тепер триває лише до двох тижнів. Водночас, в області діє суттєвий контроль для упередження потрапляння на ринок потенційно небезпечних продуктів харчування.

Директор Львівської аграрної дорадчої служби Іван Паньків розповів про надання дорадчих послуг агроформуванням у молочному скотарстві. Важлива увага дорадниками приділяється і підтримці розвитку кооперації. Іван Паньків у своєму виступі відзначив

історію створення кооперативами при сприянні міжнародних донорів кооперативного молокопереробного заводу, який у цьому місяці розпочав випуск товарної продукції в Золочівському районі для посилення продовольчої безпеки в Західній Україні.

Голова Львівської Аграрної палати (ЛАП) Ігор Вуйчик розповів про діяль-

ність організації та її дорадників для підвищення продуктивності у фермерських господарствах області. Значна увага приділялася гуманітарним ініціативам ЛАП щодо надання фермерам наслідків для забезпечення продовольчої

безпеки на регіональному рівні. Лише в першій половині жовтня цього року 80 сімейних фермерських господарств в різних районах Львівської області отримали насіннєвий матеріал для забезпечення вирощування основних зернових та кормових культур.

Директор Львівського обласного державного центру експертизи сортів рослин Василь Кузько окреслив у своїй доповіді актуальне питання щодо формування сортівих рос-

линних ресурсів, які є передумовою для забезпечення продовольчої безпеки на національному та регіональному рівні.

Заступник директора ДУ «Львівська обласна фітосанітарна лабораторія» Людмила Ілітич у своєму виступі відзначила сучасні тенденції при перевірці належної якості імпортованих та експортних вантажів із продукцією рослинного походження.

Професор Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України Стах Вовк під час виступу наголосив на перспективах розвитку екологічного тваринництва у Карпатському регіоні України.

Доцент університету Теодор Гривул актуалізував питання безпеки продовольчої сировини і харчових продуктів як компоненти продовольчої безпеки.

Голова Львівського Братства Пасічників «Рій» Микола Грибок акцентував увагу на основні тенденції укра-

їнсько-польської співпраці задля забезпечення інноваційного розвитку пасічництва у транскордонному контексті.

Експерт аграрного ринку, радник директора ТОВ ОРСП «Шувар» Іван Стефанишин наголосив у своєму виступі на основних тенденціях зміни споживчого попиту на Львівщині і запропонував власний погляд на регіональну

політику забезпечення продовольчої безпеки.

Доцент кафедри екології університету Світлана Кропивко відзначила важливу роль інформації як базового фактору сталого розвитку.

Завідувач кафедри маркетингу університету, доцент Степан Поперечний акцентував увагу на сучасних тенденціях забезпечення сталого розвитку підприємств молокопродуктового підкомплексу із врахуванням змін споживчого попиту.

Василь Багрійчук, член Наукового товариства імені Сергія Подолинського, окреслив у своєму виступі питання адаптації технологій органічного землеробства в період поствоєнного відновлення.

Власний досвід господарювання представили на круглому столі члени Львівської Аграрної палати, голова ФГ «Озеро» Тарас Лисик та голова ФГ «Полісся» Світлана Морикишка.

Інші учасники круглого столу в рамках виступів представили власні цікаві та змістовні напрацювання, що дозволить забезпечити продовольчу безпеку в умовах сучасних викликів через сучасні моделі інноваційного розвитку агроформувань.

Автор: Дмитро Соломонко, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

ПОДІЇ НА ЛЬВІВЩИНІ

Студенти Ветеринарного університету при сприянні Аграрної палати відвідали кредитну спілку

29 листопада при підтримці Львівської Аграрної палати студенти факультету економіки та менеджменту Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького ознайомилися з діяльністю Кредитної спілки «Анісія».

Президент Львівської Аграрної палати Павло Музика відзначив важливість ознайомленні студентів із сучасними практиками ведення підприємництва та підтримки агровиробників.

Голова правління Кредитної спілки «Анісія» Володимир Сидоровський розповів про історію створення та діяльності фінансово-кредитної установи, яку було засновано в 1995 році у Львові. Кредитна спілка має понад 8 тисяч членів і діє в різних районах Львівської області.

Студентам надали інформацію щодо основних аспектів операційної діяльності кредитної спілки, процедури відкриття депозитів та надання кредитів, процедури перевірки платоспроможності позичальника та фінансовий моніторинг. Важлива увага зверталася на співпрацю Львівської Аграрної палати та кредитної спілки.

Володимир Сидоровський детально зупинився на основних положеннях Закону України «Про кредитні спілки», що регулює діяльність організації, а також охарактеризував практичні кроки Всеукраїнської асоціації кредитних спілок (ВАКС) задля підтримки фінансово-кредитних установ.

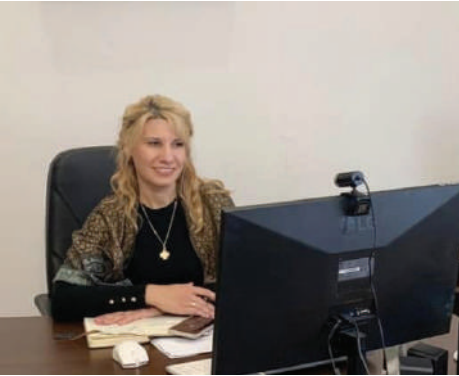
Також Голова правління акцентував, що значну увагу в Кредитній спілці «Анісія» приділяють просвітницькій роботі серед населення, а завдяки співпраці із проектами міжнародної технічної допомоги США, Канади, Німеччини, Японії підвищується фінансова грамотність громадян.

Експерт ГО «Українська ключова ініціатива» Світлана Зубрицька розповіла про спільний із кредитною спілкою проект «Грамін», що реалізується з ініціативи Лауреата Нобелівської премії миру 2006 року Мохаммада Юнуса стосовно питань практичної реалізації соціального підприємництва і надання фінансової підтримки населенню з низькою платоспроможністю. Завдяки проекту членам Кредитної спілки «Анісія» можуть надаватися пільгові кредити до 40 тисяч гривень.

Студенти Університету активно задавали питання й обговорювали проблематику розвитку фінансового ринку України.

Автор: Павло Музика, президент Львівської Аграрної палати

Актуальні питання
земельних відносин
для фермерів

28 листопада в Україні відбувся навчально-інформаційний захід «Агровиробництво та сільський розвиток. Пріоритети під час підготовчого етапу вступу до ЄС. Практичні аспекти для фермерів».

Даний захід організовано проектом ЄС «Інституційна та політична реформа дрібномасштабного сільського господарства в Україні» (IPRSA) у співпраці з іншими проектами та програмами міжнародної технічної допомоги та за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Одним із доповідачів заходу стала уповноважена Львівської Аграрної палати Ганна Гнатів, яка окреслила актуальну інформацію про орендні земельні правовідносини у сільському господарстві: практичні поради під час воєнного стану.

Ганна Гнатів у своєму виступі звернула увагу на найбільш актуальні питання, зокрема щодо набрання чинності договором оренди землі, обрахунком строку дії договору оренди землі. Одже, строк дії договору оренди починається з моменту укладення договору, а не з моменту Державної реєстрації за винятком випадків, якщо інше не визначено законом або договором. Якщо ж договір за бажанням сторін посвідчено нотаріально – то з моменту його нотаріального посвідчення.

Автор: Ганна КУЩАК, заступник голови Львівської Аграрної палати

У Львові представники
плодоовочевого
бізнесу та експерти
обговорювали а
ктуальні питання
галузевого розвитку

22-23 листопада у Львові представники плодоовочевого бізнесу із всієї України та міжнародні експерти обговорювали актуальні питання галузевого розвитку.

Учасники шукали відповідь на важливі для агровиробників питання «Що вирощувати?», «Як вирощувати?» і «Куди це все продати з максимальним прибутком в сучасних ринкових умовах?».

На початку роботи форуму Євген Кузін, аналітик плодоовочевого ринку в проєкті EastFruit представив статистику садівничого ринку. Аналітик констатував перезавантаження садівничої галузі.

Сезон 23/24 років можна назвати сезоном найдорожчого досвіду. Саме в цьому сезоні на ринку з'явилась колосальна кількість новачків, які встигли наробити колосальну кількість помилок. Вирощування овочів і фруктів потребує не аби якого досвіду, навіть в сусідніх регіонах виробничі технології мають певну особливість.

Обсяги збору плодів та ягід врожаю 2023 року лише у Львівській області складають понад 166 тис. тонн, які зібрані з площі 13,9 тис. га насаджень плодоносного віку.

Фахівці галузі висловили переконання, що стратегія плодоовочевого

бізнесу в Україні вже має формуватися із врахуванням вимог ринку ЄС.

Директор Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації Тетяна Гетьман у своїй презентації розповіла про можливість залучення фінансів з різних програм, які діють в Україні на сьогоднішній день.

Оксана Гордій, керівниця «Уманська фруктова компанія» поділилася досвідом вирощування черешні на міжнародному практичному форумі у Львові. Основана проблема підприємства – дефіцит працівників, особливо трактористів. Не заважаючи на всі складнощі, на обробках не економили, але з комплексних добрив перейшли на монодобрива.

Петер Ван Аркель, консультант із садівництва з Нідерландів, закликав садівників скористатися дуже низькою собівартістю виробництва яблук і груш в Україні та отримувати прибутки. На його думку, успішний сад починається із аналізу та підготовки ґрунту, підбору сортів, які хочуть клієнти. Важливо знати, куди експортувати продукцію, особливо для певних сортів яблук. Важливо інвестувати у навчання агрономів, застосовувати передові технології вирощування та догляду.

Консультант зі зберігання плодоовочевої продукції Павло Булгаков відзначив, що, зберігання яблук починається з вирощування здорової продукції. Згодом йде визначення правильних термінів збирання. При зборі яблук важливо не пошкоджувати плоди неправильним зриванням.

Учасники форуму дізналися корисну та актуальну інформацію, зокрема щодо вимог до якості продукції на експорт. Найбільше на якість плодовоовочевої продукції впливає технологія вирощування та збирання. Від Львівської

Аграрної палати участь у форумі приймав уповноважений Іван Гулій.

Автор: Ганна КУЩАК, заступник голови Львівської Аграрної палати

Малі та середні переробні підприємства
можуть отримати
грантову підтримку
від німецького Уряду у
розмірі 5,6 млн євро

Це вже друга фаза грантового проєкту «Доступ до фінансування та підтримка стійкості ММСП в Україні – Фаза II».

За результатами першої фази, грантову підтримку в розмірі 1,5 млн євро отримали 136 мікро-, малих і середніх підприємств, які в подальшому взяли позики на реалізацію інвестиційних проєктів на 11,2 млн євро.

Хто може долучитися до програми? Мікро, малі та середні підприємства, що: -мають до 250 працівників та річний дохід до 10 млн євро;

-планують реалізацію інвестиційних проєктів;

-мають позитивну кредитну історію;

-не мають заборгованості перед бюджетом України;

-не отримували міжнародну технічну допомогу, починаючи з 01.02.2022 року.

Підприємці зможуть отримати фінансову підтримку у розмірі до 30 000 євро у гривневому еквіваленті для реалізації своїх інвестиційних планів через п'ять фінансових установ-партнерів: Ощадбанк, Банк Львів, Кредобанк, Укргазбанк та кредитну спілку «Анісія». Кошти гранту будуть спрямовані на часткову компенсацію інвестиційних витрат у розмірі до 30%.

Грантовий проєкт від Уряду Німеччини розширить пропозицію грантових ресурсів для ММСП, а також доповнить урядову програму «Робота, яка також пропонує гранти для переробних підприємств України. В умовах війни гранти для малого бізнесу є найбільш дієвим інструментом розвитку переробних підприємств, особливо, в деокупованих регіонах України, – зазначила заступниця Міністра економіки України Тетяна Бережна.

Грантова підтримка від Уряду Німеччини реалізується в межах програми міжнародної співпраці ReACT4UA (Resilience/Recovery – Accession – Competitiveness – Trade), що виконується німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Проєкт реалізовано за сприяння Міністерства економіки України.

Джерело: Міністерство економіки України

Маркування молока
і молочних продуктів

Держпродспоживслужба України звертає увагу споживачів, що статтею 6 Закону України «Про молоко та молочні продукти» заборонено використовувати жири та білки немолочного походження, будь-які стабілізатори і консерванти у виробництві традиційних молочних продуктів (масло, сир, сметана, ряжанка, кефір, сир кисломолочний).

Купуючи молоко і молочні продукти, споживач має можливість зробити свій вибір на основі отримання відповідної інформації про харчовий продукт, що зазначена на маркуванні, відповідно до Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

Інформація про харчовий продукт має бути точною, достовірною та зрозумілою для споживача та не вводити його в оману, зокрема щодо:

- характеристик харчового продукту, у тому числі його категорії, характерних ознак, властивостей, складу, кількості, мінімального терміну придатності або дати «вжити до», країни походження або місця походження, способу виробництва (виготовлення);

- приписування харчовому продукту неприпустимих йому властивостей або наслідків споживання;

- особливих характеристик харчового продукту, якщо аналогічні харчові продукти мають такі самі характеристики, зокрема шляхом підкреслення факту наявності або відсутності певних інгредієнтів та/або поживних речовин;

- припущення за допомогою зовнішнього вигляду продукту, опису або графічних зображень про наявність у харчовому продукті певного компонента або інгредієнта, якщо насправді компонент або інгредієнт, який зазвичай присутній або використовується у даному харчовому продукті, замінено іншим компонентом або інгредієнтом.

Держпродспоживслужба наголошує – купуючи молоко чи молочні продукти, завжди перевіряйте маркування, цілісність пакування, дату виготовлення та зберігайте розрахунковий документ. Утримайтесь від купівлі молочних продуктів в місцях несанкціонованої торгівлі або з рук, сумнівної якості, зі строком реалізації, що минув, адже це може становити загрозу вашому здоров'ю.

Джерело: Держпродспоживслужба України

Програма дорадчих послуг Львівської Аграрної палати для фермерських господарств Львівщини в умовах воєнного стану

Програма дорадчих послуг для фермерських господарств Львівщини в умовах воєнного стану (надалі програма) підготовлена відповідно до вимог Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» та на виконання Указу Президента України №681/2023 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 09 жовтня 2023 року «Про стан забезпечення продовольчої безпеки», та спрямована на покращення умов доступу невеликих фермерських господарств та сільських домогосподарств до матеріальних, технологічних та інформаційних ресурсів.

Цією програмою визначено напрями діяльності дорадчої служби та механізми надання дорадчих послуг Львівською Аграрною палатою у 2024 році, які покликані реагувати на сучасні виклики, що постають перед фермерами у економічній, соціальній, екологічній та інших сферах. Пріоритетом у виконанні завдань програми будуть питання адаптації сільськогосподарського виробництва до зміни кліматичних умов, створення умов для започаткування власного бізнесу ветеранів та ветеранок війни, залучення внутрішньо переміщених осіб до суспільного та економічного життя в нових умовах.

Розділ 1. Напрями діяльності.

Цей розділ включає освітні заходи, індивідуальні консультації та послуги, а також спільні заходи з територіальними громадами області.

1.1. Освітній напрям.

Цей напрям включає навчальні семінари, тренінги, воркшопи для новостворених та невеликих фермерських господарств і особистих селянських господарств. Семінари та тренінги плануються проводити у першому та четвертому кварталі 2024 року, в час коли не ведуться сільськогосподарській роботи. Відповідно, воркшопи та практичні демонстрації відбуватимуться у весняно-літній період.

Орієнтована тематика освітніх заходів (семінари, тренінги):

- Практичні поради щодо вибору культур та якісного насіння для ведення ефективного господарювання;
- Засоби захисту, добрива і мікродобрива – основа прибуткового господарювання;
- Сучасні технологій у рослинництві, садівництві та аквакультурі;
- Вирощування зернових та олійних культур: поради формування технологічних карт, вибору засобів захисту, мікродобрив;
- Актуальні напрями вирощування ягідних культур: переваги та проблематика.
- Маркетингова стратегія в овочівництві: які заходи дають найефективніші результати.
- Пошук систематичного підходу до забезпечення безпеки продуктів харчування, та попередження можливих ризиків у час війни. Дотримання гігієнічних вимог та параметрів безпечності харчових продуктів у сільськогосподарському

виробництві. Види сертифікації та вимоги щодо проходження такої сертифікації.

- «Дорожня карта» експортера – початківця сільськогосподарської продукції.
- Воркшопи, демонстраційні покази:
- організація тепличного господарства: як працює, для яких культур та в якій періоди доцільно використовувати з найбільшою ефективністю;
- закладка садів: вибір земельної ділянки, та повний технологічний цикл вирощування на прикладі діючого фермерського господарства;
- 1.2. Співпраця з територіальними громадами.
- 1. Навчально-інформаційні заходи для сільського населення з питань:
- правові засади створення та функціонування сімейних фермерських господарств без статусу юридичної особи з використанням земель особистого селянського господарства та земельних паїв: вигода для населення та громади;
- дотримання гігієнічних вимог та законодавства про безпечність харчових продуктів, що виробляються у домогосподарствах;
- проблемні питання землеволодіння та землекористування приватними землевласниками. Що потрібно знати про оформлення та використання права власності на землі сільськогосподарського призначення.
- 2. Розробка та впровадження спільних екологічних, освітніх та гуманітарних проектів на території громад.
- 1.3. Індивідуальна робота з фермерами.
- 1. Консультації за напрямками економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології, агрокредитування тощо.
- 2. Підготовка інвестиційних проектів для сімейних фермерських господарств для участі у проектах отримання доступу до безповоротної фінансової допомоги;
- 3. Підготовка проектів для участі у міжнародних грантових програмах.
- 4. Розробка технологічних карт та їх супровід, методичні рекомендації щодо повного технологічного циклу вирощування сільськогосподарських культур;
- 5. Підготовка бізнес-планів.

Розділ II. Механізм надання дорадчих послуг.

Освітні семінари, тренінги, покази будуть організовуватися Львівською Аграрною палатою відповідно до графіку проведення цих заходів. Основою для формування такого графіку та тематики будуть результати опитування потенційних учасників заходів, які ЛАП проводитиме щоквартально. Семінари та тренінги можуть відбуватися безпосередньо в офісі ЛАП, або в режимі он-лайн, в залежності від воєнної ситуації в країні.

Співпраця з територіальними громадами проходитиме в рамках укладених меморандумів про співпрацю, та договорів, якими визначатимуться потреби громад у проведенні просвітницьких заходів і завдання дорадчої служби Львівської Аграрної палати по їх проведенню, а також підготовка спільних екологічних, освітніх та гуманітарних проектів, актуальних для кожної громади зокрема.

Індивідуальна робота з фермерами відбуватиметься на підставі укладених договорів про надання дорадчих послуг за визначеною тематикою. Виконання робіт буде підтверджено відповідним актом прийому-передачі наданих послуг (консультацій, підготовлених інвестиційних проектів, технологічних планів, бізнес-планів, «дорожніх карт» тощо).

ПОРАДИ ФАХІВЦІВ

Оплата дорадчих послуг буде проводитись замовником послуг згідно кошторису, що є невід’ємною частиною даної Програми.

Розділ III. Контроль за виконанням завдань програми

Прозорість в створенні, розробці, пріоритезації, фінансуванні та імплементації Програми є найважливішими чинниками її ефективності. Важливо не лише їх дотримуватись, а й відслідковувати проєктивний результат проведених заходів. З цією метою застосовуватимуться такі механізми:

- Зворотній зв’язок, який передбачатиме анкетування та опитування учасників заходів, отримувачів індивідуальних послуг, представників органів місцевого самоврядування;
- моніторинг та аналіз витрат і результативності проведених заходів і наданих послуг;
- рейтингова оцінка роботи дорадників та експертів-дорадників:

Список сільськогосподарських дорадників та експертів дорадників Львівської Аграрної палати (код ЄДРПОУ 25558157)

№ п/п	Область	Прізвище, ім'я, по батькові	ЕДІ	Контактна інформація	Перелік дорадчих послуг згідно з кваліфікаційним свідоцтвом
1	Львівська	Вуйцик Ігор Михайлович	ЕД	79018 м.Львів, вул.Залізнична,16 067-974-69-81 igor.vuytsyk@gmail.com	Агробізнес кредитування, аграрне право
2	Львівська	Бейзик Олег Миронович	ЕД	80333, Львівська обл., Жовківський р-н, с. Башків 0673718330 olegbej@ukr.net	З питань розвитку сільських територій
3	Львівська	Коблик Валентин Юрійович	ЕД	м.Львів 098-256-84-00 v.kobluk@ukr.net	Аквакультура та право
4	Львівська	Кушак Ганна Іванівна	ЕД	79018 м.Львів, вул.Залізнична,16 067-27-48-123 anna.kuschak@gmail.com	Економіка та бізнес планування
5	Львівська	Майовець Михайло Ярославович	ЕД	Львівська обл..Пустомитівський район,с. Шоломинець 097-973-61-34 Petrivska_m@ukr.net	Садівництво та ягідництво
6	Львівська	Мартиняк Тарас Васильович	ЕД	Львівська обл.м.Перемішляни 067-344-12-20 mtv176@gmail.com	Розвиток підприємництва на селі
7	Львівська	Соломонко Дмитро Олександрович	Д	79010 м. Львів Пекарська,50 0634403439 dmsolom777@gmail.com	Економіка , підприємництво та бізнес планування
8	Львівська	Музика Ігор Ігорович	Д	79018 м.Львів, вул. Залізнична,16 0930402812 muzykaihor888@gmail.com	Право та логістика
9	Львівська	Нагірний Євген Петрович	Д	81134 Львівська обл.. Пустомитівський район с. Липники,вул.Довженка,6 0634659471 Yevhen1332@gmail.com	Рослинництво та овочівництво
10	Львівська	Крикуненко Катерина Валерівна	ЕД	82195 79018 м.Львів, вул. Залізнична,16 0673379737 K.v.kateryna@gmail.com	Економіка та бізнес планування
11	Львівська	Ковалко Марія Степанівна	Д	79018 м.Львів, вул.Залізнична,16 0677634967 Mskovalko@gmail.com	Бухгалтерський облік та аудит
12	Львівська	Гончаренко Михайло Михайлович	Д	79018 м.Львів, вул.Залізнична,16 0678028520 rainynight@gmail.com	Бізнес планування та зовнішні зв'язки
13	Львівськ	Врига Володимир Андрійович	Д	79018 м.Львів, вул.Залізнична,16 0676733143 Vryha_v@ukr.net	Тваринництво та агробізнес
14	Львівськ	Лисик Тарас Богданович	Д	Смт Ст. Ярчів 0676700457 lysykt@gmail.com	Рибництво та аквакультура
15	Львівська	Музика Павло Михайлович	ЕД	79010 м.Львів Пекарська,50 0678036032 myzukaпavlo@ukr.net	Економіка та бізнес планування
16	Львівська	Лебедович Ярослав Петрович	Д	Львівська обл. м. Червоноград 965162115 Expert-zrkc@ukr.net	Економіки , землевпорядкування та бізнес планування
17	Львівська	Кисіль Володимир Олександрович	ЕД	79060 м. Львів, вул. Наукова, 18, кв. 125 0676706652 agrofonplus@ukr.net	З питань агробізнесу

Автор: Ігор Вуйцик, голова Львівської Аграрної палати

ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИРУ ЗЕЛЕНЬКОМУ
вул. Банкова, 11 м. Київ, 01220

Вих. № 87/09-23 від 15.09.2023 р.

ЗВЕРНЕННЯ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ:
«НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СПІВПРАЦІ
В АГРАРНІЙ ГАЛУЗІ У ЧАС ВІЙНИ.
25- РОКІВ РАЗОМ З ЛЬВІВСЬКОЮ АГРАРНОЮ
ПАЛАТОЮ» від 15.09.2023 р.
ШАНОВНИЙ ВОЛОДИМИРЕ ОЛЕКСАНДРОВИЧУ!

Львівська Аграрна палата від імені 340 тисяч землевласників Львівщини та учасників конференції висловлює Вам свою шану і повагу та звертається до вас, як гаранта конституційних прав та свобод громадян України в наступній справі.

Ця жахлива війна стала складною іспитовою ситуацією для країни і з 24 лютого 2022 року нова хвиля повномасштабного вторгнення кардинально змінила усе. Постійні удари російського агресора по українських містах, селах

Оскільки в країні триває війна, доцільно було б перенести період з 1 січня 2024 року на період з 01 січня наступного року після закінчення воєнного стану в Україні.

Потребує змін і Закон України від 10 липня 2018 року №2498-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання

та портах позбавляють аграріїв засобів існування, а світ - доступного продовольства тоді, коли мільйони людей у найбідніших країнах світу потерпають від голоду, вводити зміни до обігу земель сільськогосподарського призначення недопустимо.

Відтак, постала потреба захистити на законодавчому рівні тих, хто не тільки забезпечує країну продовольством, а й залишаються надійними партнером на світовому ринку.

Зокрема, 01 липня 2021 року набрав чинності Закон України від 31 березня 2020 року № 552-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» відповідно до якого:

З 1 липня 2021 року по 31 грудня 2023 року обіг земель сільськогосподарського призначення відбувся між громадянами України із максимальним розміром купівлі-продажу – 100 га на людину.

З 1 січня 2024 року поряд з фізичними особами, землю зможуть купувати також юридичні особи, створені і зареєстровані за законодавством України і які є резидентами України із максимальним розміром придбання земельної площі до 10 тис. га.

рейдерству та стимулювання зрошення в Україні» (надалі у тексті – Закон).

Відповідно до статті 13 Закону у разі якщо до 1 січня 2025 року власник невитребуваної земельної частки (паю) або його спадкоємець, що не оформив

право власності на земельну ділянку, він вважається таким, що відмовився від одержання земельної ділянки.

Через воєнну агресію уже майже два роки власники (спадкоємці) не можуть повноцінно скористатися своїм правом на оформлення права власності на земельну частку(пай).

Також, готується до другого читання Проект Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» (реєстраційний № 6013 від 09.09.2021), (надалі у тексті – Проект Закону).

Дрібні та середні фермерські господарства, в тому числі й сімейні фермерські господарства, припиняють своє існування, оскільки не матимуть можливості переоформити права на користування земельними ділянками, та змушені будуть перейти із спрощеної системи на загальну систему оподаткування, що при відсутності дотацій негативно позначиться на результатах їх діяльності.

Невизначеним залишається статус земельних ділянок, як тих що перебувають у постійному користуванні так і земель комунальної власності які господарство використовує на умовах оренди, через недостатню урегульованість даного питання, в тому числі, й в частині завершення процедур розпаювання земельних ділянок між членами фермерських господарств.

Даним законопроектом зумовлюються значні непродуктивні організаційно-правові витрати. Зважаючи на невелику кількість працівників фермерських господарств значно ускладняють їх діяльність вимоги статті 5 Проєту Закону «Оприлюднення інформації про діяльність підприємств цього Законопроекту».

У зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX та іншими Указами Президента та затвердженими Законами України про продовження строку дії воєнного стану в Україні, звертаючись до Вас переконливо просимо:

1. Звернутися до Верховної Ради України із законодавчою ініціативою

щодо внесення зміни до наступних законодавчих актів:

1.1. Закону України від 31 березня 2020 року № 552-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» в частині Закону, в якому обумовлюється термін запровадження ринку землі з 1 січня 2024 року поряд з фізичними особами також і юридичним особам-резидентам України - із перенесенням такого періоду з 01 січня наступного року після закінчення воєнного стану в Україні. (пункт 15 стаття 145).

1.2 Закону України від 10 липня 2018 року №2498-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні», внести зміни до статті 13 «Використання нерозподілених та невитребуваних земельних ділянок і земельних часток (паїв)», а саме - встановити період з 01 січня наступного року після закінчення воєнного стану в Україні.

1.3 Проекту Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» (реєстраційний № 6013 від 09.09.2021) в частині статті 20 «Особливості створення та державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу підприємств і їх об'єднань у перехідний період», а саме: - виключивши з переліку підприємств фермерські господарства та сімейні фермерські господарства.

Такі зміни забезпечить повноцінні можливості та рівні права для всіх учасників ринку землі та забезпечить дотримання майнових прав власників земельних паїв, збережуть фермерство в Україні.

Сподіваємося на Ваше розуміння та сприяння.

З повагою та від імені учасників конференції

Павло МУЗИКА, президент Львівської Аграрної палати.
Ігор ВУЙЦИК, голова Львівської Аграрної палати.

Про діяльність
Львівської Аграрної
Палати
у 2023 році

Напрями нашої роботи

- Проведено міжнародну конференцію «Нові виклики та можливості для співпраці в аграрній галузі у час війни. 25 років разом з Львівською Аграрною палатою» за участю представників аграрних палат Республіки Польща, партнерів з Франції, Італії та Чехії.
- Дорадча діяльність – консультативна підтримка та практична допомога у веденні сільськогосподарського бізнесу, написанні грантових заявок та бізнес-планів (у дорадчій команді працює 17 сертифікованих дорадників та експертів дорадників, ще 14 проходять навчання)
- Практична допомога громадам та органам місцевого самоврядування з питань розвитку сільських територій
- Видавництво інформаційного Вісника «АгроФорум» (видано 191 номер. Розміщено на сайті www.agrochamber.lviv.ua)
- Навчання та тренінги для власників агропідприємств, фермерів та особистих селянських господарств (визначено потреби та розроблено навчально-практичні тренінги за напрямками для сільгоспвиробників)
- Гуманітарна допомога для ВПО, ЗСУ , фермерських та особистих селянських господарств
- Сприяння експорту для локальних фермерських господарств, допомога у сертифікації за стандартами HACCP, ISO, Global GAP, органік

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК
МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

13 БОРІТЬБА ЗІ
ЗМІНОЮ КЛІМАТУ

15 ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЕКОСИСТЕМ
СУШІ

17 ПАРТНЕРСТВО
ЗАРАДИ СТИГОГО
РОЗВИТКУ

Цифри про нас

- 73 представництва Аграрної Палати у Львівській області
- Понад 80 консультативно-дорадчих послуг надається щорічно
- Понад 13,8 млн. грн. допомоги залучино для фермерів Львівщини підтримано 491 фермерських та СФГ насіннєвим матеріалом протягом військової агресії росії
- Надано допомогу 31 сільській територіальній громаді-виділено понад 215 тонн, кормів та вітамінних добавок для підтримки тваринництва та птахівництва.
- 2150 домогосподарств з 11 громад отримали сертифікати «Благо» на суму 25,8 млн. грн. для придбання сільськогосподарського реманенту.
- Надано допомогу в оформленні 3 експортних контрактів (продовольча пшениця, жито та житнє борошно)
- Захист інтересів сільськогосподарських виробників шляхом участі в роботі громадської ради при ДПС у Львівській області, комісії з визначення одержувачів бюджетної підтримки при ЛОДА
- Подано три законодавчих ініціативи з питань вдосконалення національного законодавства у сфері земельних відносин

Міжнародна конференція «Нові виклики та можливості для співпраці в аграрній галузі у час війни. 25 років разом з Львівською Аграрною палатою » 15-16 вересня 2023 року м. Дубляни Львівської обл.

Учасники конференції прийняли звернення про мораторій на відчуження землі юридичним особам в час війни. Відвідали два сільськогосподарські підприємства — ПП «Агрофірма «Дзвони» у с. Болотня та ФГ «Агроген» у с. Загір'я, а також побували у Свято-Успенській Унівській Лаврі Студийського уставу

Наші проєкти

СПІВПРАЦЯ З ФАО
Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО), яка займається проблемами розвитку сільських територій і сільськогосподарського виробництва співпрацює з Львівською Аграрною палатою, як імплементуючим партнером.

«ХЛІБ ДЛЯ МИРУ»
Впровадження проєкту у Львівській області «Хліб для миру в Україні 2023» Львівською Аграрною палатою та соціальним кооперативом Pausa Safe з Італії, за підтримки Департаменту агропромислового розвитку ЛОДА

ДАНСЬКА РАДА У СПРАВАХ БІЖЕНЦІВ
В рамках співпраці з ДРБ, для надання міжсекторальної екстреної допомоги ВПО та постраждалим від конфлікту особам в Україні, Львівська Аграрна палата надала допомогу продуктивними та гуманітарними наборами 2 тис. постраждалих у Сумській та Чернігівській областях.

Історія успіху/
досягнення, якими ми пишаємося

- Реалізація «Проєкту «Хліб для миру в Україні 2023» допомагає зміцнювати виробничий потенціал локальних виробників сільськогосподарської продукції у Львівській області та забезпечити продовольчу безпеку місцевого населення і вимушено переміщених осіб які перебувають у прихистках.

Допомагає розвивати сільськогосподарське виробництво малим сімейним фермерським господарствам через постачання насіннєвого матеріалу (пшениці першої репродукції та насіння суміші трав української селекції)

ПІДГОТОВЛЕНО ПРОЕКТ
Захист біорізноманіття транскордонних територій України та Польщі від популяції борщівника (NoHeracleumUA&PL)
Загальна вартість проєкту – 2497 млн.євро

Основні заходи:

- Ідентифікація, картографування та мапування борщівника, створення детальної карти та електронної бази даних;
- Створення системи моніторингу щодо поширення (зменшення) популяції;
- Закупівля техніки, обладнання і матеріалів для територіальних громад, дистанційно керованою роботою для ЛАП;
- Системні заходи щодо локалізації і знищення борщівника;
- Організація спеціальних тематичних і освітніх заходів, конференцій.

У співпраці з :

1. Козівська сільська рада

2. Старосамбірська міська рада

3. Турківська міська рада

4. Боринська селищна рада

5. Стріківська сільська рада

6. Сколівська міська рада

7. Хирівська міська рада

8. Славська селищна рада

9. Східницька селищна рада

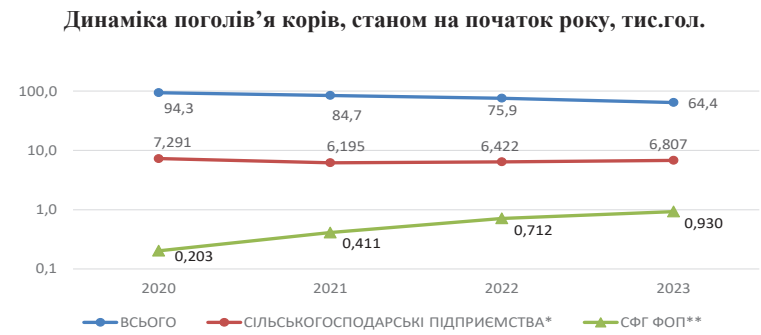

Наступні кроки для
Львівської Аграрної палати в напрямку інтеграції в ЄС

- Законодавча основа: лобювати прийняття Закону України «Про аграрні палати», щоб аграрні палати мали юридичний статус що відповідає вимогам регуляторів ЄС (реєстрація та визнання як офіційний представник аграрного сектору).
- Співпраця з Всесвітньою Продовольчою Програмою ООН в реалізації Програми інституційного харчування.
- Фінансування: Формування заявок на проєкти МТД(міжнародної технічної допомоги) для пошуку фінансових ресурсів та пошуку додаткових можливостей для сільськогосподарських виробників.
- Представництво та консультації: забезпечувати представництво і консультації для сільськогосподарських суб'єктів на різних рівнях прийняття рішень.
- Інформаційна та освітня діяльність: сприяти розповсюдженню інформації та освіти у галузі сільського господарства та сільського розвитку.
- Лобювання та захист інтересів: займатися лобюванням і захистом інтересів членів палати перед органами влади, щоб забезпечити сприятливе законодавство та політику для сільськогосподарського сектору.

Автор: Ігор ВУЙЦИК, голова Львівської Аграрної палати

6

на поголів'я, що утримувалось в господарствах. Запроваджена зміна стимулює суб'єктів підприємництва, збільшувати поголів'я основного стада корів, що утримується та нарощувати виробництво молока. У рамках дотації надано 22,4 млн. грн. за приріст 747 голів корів у господарствах 96 суб'єктів підприємництва.

Слід відмітити, що у 2023 році вперше за останні 10 років у сільськогосподарських підприємствах визначилась позитивна динаміка у збільшенні поголів'я ВРХ, в тому числі корів. Зокрема, станом на 1 січня 2023 року сільськогосподарські виробники утримували 6,8 тис. гол. корів, що на 6,3 % більше аналогічної дати попереднього року.

Збільшення обсягів виробництва овочевих культур та окремих видів інших нішевих культур, здійснюється шляхом здешевлення високо репродукційного насіння. Так, 37 товаровиробників отримали часткову компенсацію вартості насіння в розмірі 1,4 млн грн. Це дало можливість засіяти сертифікованим насінням 360 га гречки та 238 га овочевих культур. У поточному році під промисловим виробництвом овочів було задіяно 2,0 тис.га, на 17,6 % більше площ минулого року. Також зросли площі посівів гречки на 22,5% і слали 7,6 тис.га та досягнути збільшення урожайності на 14,6 ц/га (3,1 ц/га більше до 2022 року).

Крім цього, невід'ємною складовою якості та безпечності харчових продуктів є розвиток органічного виробництва. При органічному виробництві забезпечується відповідність органічної системи сільського господарства і сільськогосподарської продукції певним стандартам, що надає можливість маркувати продукцію відповідним чином і реалізовувати як органічну на внутрішньому ринку та експортувати. Висока собівартість органічного виробництва суттєво позначилась на його обсягах у час війни. Виплата бюджетної субсидії на одиницю оброблюваних угідь у сфері органічного виробництва в сумі 0,6 млн грн дозволила зберегти виробництво сертифікованої органічної продукції на площі біля 500 га.

Державна програма «єРобота» також внесли свій вклад у розвиток аграр-

ного сектору Львівщини. З часу впровадження програми з липня 2022 року 38 суб'єктів підприємництва отримали гранти на суму 82,7 млн грн. Ці кошти спрямовані на розвиток садівництва, переробних підприємств та розвиток власної справи.

Львівщина увійшла у ТОП-5 регіонів площею нових плодово-ягідних насаджень. Протягом часу дії програми 13 господарств області отримали грантову допомогу в розмірі 59,9 млн. грн. За ц кошти виробники висадили 73,5 га нових насаджень лохини, суниці, малини, яблуні та волоських горіхів і фундука, що призвело до збільшення площі під багаторічними насадженнями в комерційному секторі на 10 %.

Динаміка виробництва валової сільськогосподарської продукції в усіх категоріях господарств (в постійних цінах 2016 року), млрд. грн.

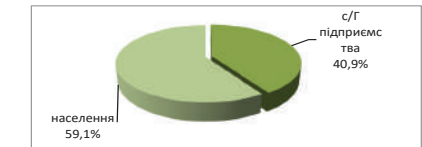

Міжнародні проекти також відіграють важливу роль у розвитку аграрного комплексу Львівщини. У 2023 році стартував проект за участю 45 аграріїв, який передбачає виділення 27,3 млн грн на розвиток аквакультури, овочівництва та ягідництва. Проект спрямований на створення конкурентоспроможних ланцюжків доданої вартості в різних галузях сільського господарства. Найпопулярнішими інвестиціями, які учасники проекту придбали за рахунок гранту, є: трактори; сонячні електростанції; оприскувачі та причіпне обладнання; системи поливу; теплиці; холодинське обладнання.

Італійський соціальний кооператив Pausa Café, у співпраці з Департаментом та Львівською Аграрною палатою другий рік поспіль реалізує соціальний проект «Хліб заради миру в Україні». Протягом двох років фермерам було передано 66,5 тон насіння озимої пшениці та 5,1 тон насіння суміші трав, що стало вагомим внеском у розвиток сімейних фермерських господарств та підтримку тваринництва.

Частка основних категорій господарств у виробництві продукції сільського господарства, %

	2010	2015	2020	2021	2022
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА					
Продукція сільського господарства, всього	30,8	40,9	49,5	52,9	54,8
в т.ч. рослинництва	35,5	47,2	53,8	56,0	56,6
тваринництва	24,6	28,9	39,0	45,0	49,9
ГОСПОДАРСТВА НАСЕЛЕННЯ					
Продукція сільського господарства, всього	69,2	59,1	50,5	47,1	45,2
в т.ч. рослинництва	64,5	52,8	46,2	44,0	43,4
тваринництва	75,4	71,1	61,0	55,0	50,1

2015 рік

2022 рік

Департамент також активно проводить консультаційно-інформаційні заходи, направлені на підвищення обізнаності та обмін досвідом серед аграріїв. Лише за 11 місяців поточного року проведено близько 25 різноманітних конференцій, семінарів тощо.

Сільське господарство є вагомим сектором економіки області. У минулому році сільськогосподарськими виробниками вироблено валової сільськогосподарської продукції (у постійних цінах 2016 року) в обсязі 26,4 млрд грн, а індекс виробництва склав 107,2% до 2021 року.

З кожним роком зростає частка товарного виробництва сільськогосподарської продукції та складає 55% від загального обсягу. Ще 45% валової сільськогосподарської продукції виробляється населенням. Протягом 2023 року сільськогосподарські підприємства продовжують нарощувати обсяги виробництва. Зокрема, за 9 місяців 2023 року індекс виробництва валової продукції в сільськогосподарських підприємствах

склав 112,8% в порівнянні до аналогічного періоду минулого року. Усі ці заходи та статистика свідчать про плідну роботу Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації та сприяють стійкому зростанню сільського господарства, визначаючи його майбутнє.

Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

На Львівщині збільшено обсяги виробництва олійних культур

Аграрії Львівщини зібрали у поточному році більший на 10,8% врожай олійних культур в порівнянні до минулого року. Валовий обсяг всіх олійних культур 638,0 тис. тонн зібрано з площі 212,4 тис. га. Площі олійних у поточному році більші на 9% від минулорічних, інформують у Департаменті агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації.

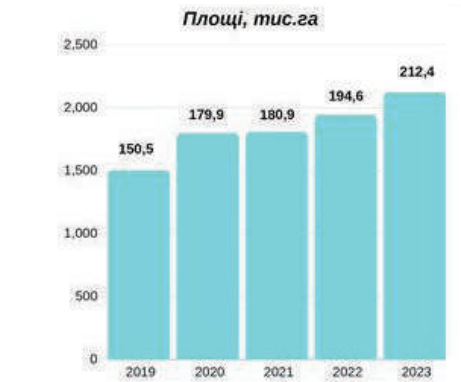
«Динаміка збільшення посівних площ та обсягів виробництва олійних культур у комерційному секторі спостерігається впродовж останніх 5 років. Поштовхом до цього стали зміна кон'юнктури ринку та підвищення рентабельності бізнесу за рахунок виробництва продукції з доданою вартістю», - прокоментувала Тетяна Гетьман, директорка департаменту.

За інформацією департаменту олійні культури займають майже 50% у структурі загальної посівної площі у промисловому секторі, в області їх вирощують понад 800 господарств. Впродовж 2019-2023 років посівні площі олійних збільшилися на 41,1% (з 150,5 до 212,4 тис. га), а обсяги виробництва на 52,9% (з 418,0 до 638,0 тис. тонн).

У поточному році за рахунок збільшення на 13,7% в порівнянні з минулим роком посівних площ сої та ріпаку, а також врожайності сої та соняшнику в середньому на 6 %, обсяги виробництва всіх олійних культур у комерційному секторі перевищили на 2,0% прогнозований показник 2023 року.

Лідером за темпами розширення посівних площ є соя, її вирощують понад 500 сільськогосподарських підприємств. За цьогорічними посівними площами сої Львівщина займає 7 місце серед областей, що становить 6,4% до посівних площ сої по Україні. А за останні 5 років площі під соєю в області збільшилися більш як удвічі (з 57,8 до 116,4 тис.га), обсяги виробництва збільшилися майже у 2,2 рази (з 159,3 до 346,8 тис.тонн).

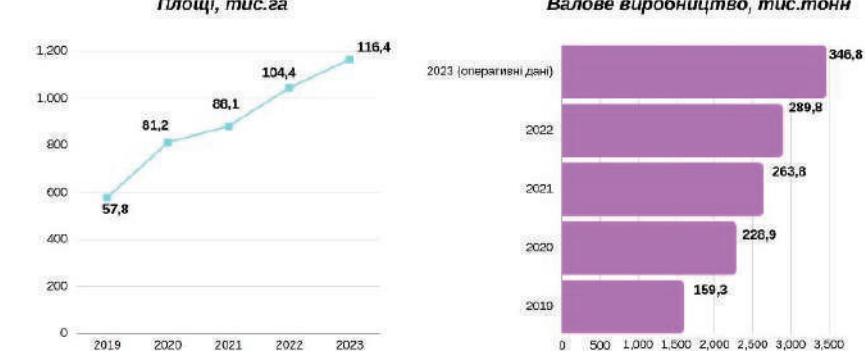
Посівні площі та валове виробництво олійних культур в динаміці років,

Джерело: ГУ статистики у Львівській області
операційні дані ДАПР ЛОДА

Посівні площі та валове виробництво сої в динаміці років,

Джерело: ГУ статистики у Львівській області
операційні дані ДАПР ЛОДА

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської ОДА

Державні програми підтримки сільськогосподарських виробників на 2024 рік

Згідно Закону України «Про державний бюджет на 2024 рік Міністерство аграрної політики і продовольства України планує відновити надання фінансової підтримки сільськогосподарським виробникам. Про це інформує Міністерство аграрної політики та продовольства України.

Зокрема у бюджеті наступного року визначено фінансування на три програми фінансової підтримки:

- 205 млн. грн. за КПКВ 2801580 «Фінансова підтримка сільськогосподарських виробників». За інформацією Міністерства аграрної політики планують відновити роботу бюджетної програми, яка передбачає часткову компенсацію за придбання вітчизняної аграрної техніки.

- 796 млн. грн. за КПКВ 2801500 «Підтримка фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції», які спрямовані на підтримку аграрних виробників шляхом виплати бюджетної субсидії на одиницю оброблюваних угідь сільськогосподарського призначення для провадження сільськогосподарської діяльності та спеціальної бюджетної дотації за утримання тварин.

- 80 млн. грн. за КПКВ 2801460 «Надання кредитів фермерським господарствам».

Виплата бюджетної дотації буде здійснюватися через Український державний фонд підтримки фермерських господарств у разі внесення відомостей про них до Державного аграрного реєстру. При цьому у 2024 році до Державного аграрного реєстру включаються тимчасово, на період дії воєнного стану та не більш як на шість місяців після його припинення або скасування, відомості про виробників сільськогосподарської продукції без дотримання вимог, визначених Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України». Тобто, до категорії сільськогосподарських виробників, включаються виробники незалежно від питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг, поставлених протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно.

Також у 2024 році продовжить функціонувати урядова грантова програма «Робота для розвитку садівництва, виноградарства та ягідництва, тепличного господарства та переробки. Також у аграріїв залишиться можливість брати пільгові гривневі кредити у рамках програми «Доступні кредити 5-7-9».

Джерело: Міністерство аграрної політики та продовольства України

На Львівщині створили каталог дорадників для консультування місцевих аграріїв

З метою полегшення доступу місцевих аграріїв до якісних дорадчих послуг департамент агропромислового розвитку Львівської ОДА створив каталог місцевих дорадників. Про це інформує Департамент агропромислового розвитку Львівської ОДА.

Ця ініціатива особливо необхідна для фермерів, індивідуальних товаровиробників та власників присадибних ділянок, адже ця категорія товаровиробників, на відміну від великих сільськогосподарських підприємств, не має змоги утримувати у своїх господарствах кваліфікованих фахівців з різних напрямів господарювання.

«Знання є запорукою успішного аграрного бізнесу. Невеликі аграрні підприємства доволі часто платять високу ціну за знання, тому що отримують їх на власних помилках. Для того, щоб полегшити доступ насамперед дрібним підприємствам до якісних консультаційних послуг в усіх сферах аграрного сектору, ми створили онлайн-каталог з профілями місцевих дорадників», - наголосила директорка департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації Тетяна Гетьман.

Онлайн-каталог: «Сільськогосподарські дорадники Львівщини» оприлюднений на сторінці департаменту агропромислового розвитку на сайті Львівської облдержадміністрації за посиланням: <http://surl.li/nrtld>

Наразі у каталозі розміщено інформацію про 20 дорадників та експертів-дорадників, які можуть консультувати аграріїв Львівщини з питань економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології, впровадження у виробництво сучасних технологій, новітніх досягнень науки і техніки тощо. Каталог буде доповнюватись новими дорадниками по мірі формування їхніх профілів.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської ОДА

Актуальні питання у сфері державної реєстрації інших речових прав

Строк дії договорів оренди землі, укладених в період з 01 січня 2013 року до 16 липня 2020 року.

Перш за все слід звернути увагу, що сфера державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, як і в цілому цивільних та земельних відносин, пов'язаних з набуттям та виникненням речових прав на нерухоме майно, зазнала докорінних змін з 01 січня 2013 року, а з 16 липня 2020 року (з набран-

ням чинності окремими положеннями Закону України від 05 грудня 2019 року № 340 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству») відбулося чергове удосконалення правового регулювання відносин оренди земельних ділянок.

До 01 січня 2013 року цивільне та земельне законодавство передбачало процедуру державної реєстрації правочину, за яким набувається певне речове право. Тобто саме з фактом державної реєстрації правочину законодавець пов'язував набрання таким правочинном чинності. Так, до 01 січня 2013 року стаття 18 Закону України «Про оренду землі» передбачала, що договір оренди землі набирає чинності після його державної реєстрації. У зв'язку з таким законодавчим регулюванням мали місце підстави констатувати, що договір оренди землі набрав чинності після його державної реєстрації, а тому строк дії такого договору обраховувався не з моменту його укладення та підписання сторонами, а з моменту його державної реєстрації.

З 01 січня 2013 року з моменту набрання чинності новою редакцією Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» також було внесено зміни до цивільного та земельного законодавства, у тому числі до Закону України «Про оренду землі». Частиною другою статті 631 та абзацом першим частини першої статті 638 Цивільного кодексу України станом на 01 січня 2013 року передбачалося, що договір набирає чинності з моменту його укладення. Договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору. У свою чергу із Закону України «Про оренду землі» було виключено також положення щодо набрання чинності договором оренди землі, що були передбачені статтею 18. Натомість статтею 16 вказаного Закону було також передбачено, що укладення договору оренди земельної ділянки може бути здійснено на підставі цивільно-правового договору або в порядку спадкування, а статтею 14 – що договір оренди землі укладається у письмовій формі і за бажанням однієї із сторін може бути посвідчений нотаріально.

Таким чином, починаючи з 01 січня

2013 року у зв'язку зі змінами у законодавстві припинили дію норми щодо державної реєстрації договору оренди землі, а відтак і норми щодо набрання чинності таким договором після його реєстрації. З 01 січня 2013 року договір оренди землі вважається укладеним у разі досягнення сторонами згоди з усіх істотних умов договору та з дотриманням вимог щодо форми договору. Саме тому обрахунок строку дії договору оренди землі починається з моменту укладення договору, за винятком випадків, якщо інше не визначено законом або договором. Однак варто зазначити, що Типовий договір оренди землі, затверджений постановою Кабінету Мі-

ністрів України від 03 березня 2004 року № 220, до 02 грудня 2016 року дійсно містив застарілі положення про те, що договір набирає чинності після підписання сторонами та його державної реєстрації (в цій частині не був приведений у відповідність до закону). З огляду на використання сторонами орендних відносин типового договору оренди землі, що не був приведений у відповідність до Закону України «Про оренду землі» та Цивільного кодексу України, на практиці зустрічаються договори з відповідними положеннями. Проте положення договору в частині набрання ним чинності з моменту державної реєстрації не могли бути застосованими у зв'язку з відсутністю такої процедури (яку не варто ототожнювати з процедурою державної реєстрації речового права на підставі укладеного правочину). Незважаючи на наявність таких положень в договорі оренди землі обрахунок строку дії договору оренди землі має відбуватися відповідно до закону саме з моменту укладення договору у письмовій формі. Якщо ж договір за бажанням сторін посвідчено нотаріально – то з моменту його нотаріального посвідчення.

Наприклад: у разі укладення договору 26 лютого 2016 року на 7 років строк дії договору оренди землі сплив 26 лютого 2023 року незалежно від того, коли державну реєстрацію права оренди проведено в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Строк дії права оренди земельної ділянки.

Відповідно до положень Закону України «Про оренду землі» (в редакції від 01 січня 2013 року) оренда землі – це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності (стаття 1) Згідно з частиною першою статті 2 вказаного Закону відносини, пов'язані з орендою землі, регулюються Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, цим Законом, законами України, іншими нормативноправовими актами, прийнятими відповідно до них, а також договором оренди землі. Статтею 25 зазначеного Закону, передбачено, що орендар земельної ділянки має право

самостійно господарювати на землі з дотриманням умов договору оренди землі. Відповідно до частини першої статті 34 Закону України «Про оренду землі» у разі припинення або розірвання договору оренди землі орендар зобов'язаний повернути орендодавцеві земельну ділянку на умовах, визначених договором. Орендар не має права утримувати земельну ділянку для задоволення своїх вимог до орендодавця.

Таким чином, строк дії самого права оренди земельної ділянки нерозривно пов'язаний із строком дії договору оренди землі, на підставі якого це право набувається, а тому право оренди земельної ділянки не може існувати довше, ніж сам договір оренди землі.

(Лист Міністерства юстиції України № 130090/91550-35-23/8.4.4 від 04.10.2023)

Джерело: Західне міжрегіональне управління Міністерства юстиції

Перспективи розвитку Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН та роль науки в АПК

Олег СТАСІВ, директор Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, доктор сільськогосподарських наук

Перспектива розвитку Інституту сільського господарства Карпатського регіону визначається кардинальним зростанням ролі науки у формуванні соціально орієнтованої, конкурентоспроможної, екологічно безпечної моделі розвитку агропромислового виробництва Карпатського регіону та передбачає наступні шляхи поліпшення якості та результативності фундаментальних та прикладних досліджень, зокрема:

- розробка нових, адаптованих до конкретних ґрунтово-кліматичних умов зон Карпатського регіону природоохоронних систем землеробства, зокрема нових принципів застосування добрив, запровадження високопродуктивних сівозмін, систем обробітку ґрунту, захисту рослин, селекції й насінництва, технологій ведення кормовиробництва та вирощування сільськогосподарських культур, які поряд з отриманням високих врожаїв в господарствах різних організаційно-правових форм, забезпечать збереження і відновлення родючості ґрунтів та екологічну рівновагу в агроландшафтах;

- обґрунтування наукових основ ведення галузей тваринництва, зростання рівня наукомісткості технологій виробництва та заготівлі високоефективних, збалансованих кормів, запровадження раціональних диференційованих систем та норм годівлі;

- розробка науково-методологічних засад і організаційно-економічних механізмів, здійснення консолідованої політики зростання конкурентоспроможності агропромислового виробництва;

- поглиблення міжнародного наукового співробітництва;

- обґрунтування дієвих напрямків поглибленої інтеграції наукових досягнень інституту в аграрний сектор, що забезпечувало б можливості маневрності у застосуванні програмних засад політики із підвищення ефективності агропродовольчої сфери в регіоні;

- науково-методологічне забезпечення та практична реалізація адаптивного до специфіки ґрунтово-кліматичних і ресурсних умов Карпатського регіону інноваційного процесу в ланках «наукова розробка ► капіталізація ► інновації ► впровадження наукомісткої продукції»;

- науковий супровід запитів відомчого моніторингу рівнів господарської

ефективності та дотримання екологічних вимог використання сільськогосподарських угідь у ході запровадження ринку земель;

- здійснення трансферу завершених наукових розробок у формі інноваційних, інноваційно-інвестиційних проєктів;

- напрацювання нових підходів щодо консолідації співпраці наукової сфери з регіональними й місцевими органами державної влади та управління з метою забезпечення концентрації інвестиційних ресурсів для зростання наукомісткості виробництва сільськогосподарської продукції й формування «точок зростання» в АПК;

- розробка, обґрунтування, науковий супровід та моніторинг ефективності виконання заходів Національних проєктів та регіональних програм розвитку базових галузей сільськогосподарського виробництва;

- удосконалення чинних технологій і практик науково-консультаційного та інформаційного супроводження інноваційних проєктів;

- внесення пропозицій до нормативно-правового забезпечення й регулювання профільних сфер державної політики.

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН розміщений на унікальній території, геополітичні особливості, ресурсний потенціал, природно-кліматична специфіка якої створює сприятливі умови динамічного становлення соціально орієнтованої ринкової економіки та забезпечення стабільного розвитку агропромислового комплексу.

Інститут відіграє провідну роль у розробці стратегії досліджень у галузях землеробства, рослинництва, кормовиробництва, селекції та насінництва та тваринництва, узагальненні одержаних результатів та впровадженні їх у практику в господарствах різних організаційно-правових форм; є координаційною науково-дослідною установою в регіоні.

З метою підвищення ролі аграрної науки та освіти в розробці та реалізації ефективної аграрної політики за умов децентралізації влади областей, орієнтованої на широке використання сучасних досягнень вітчизняної науки й міжнародного досвіду в аграрній сфері та розвитку сільських територій, забезпечення поєднання загальнодержавних і регіональних інтересів Постановою Президії НААН 16/01 від 31 жовтня 2018

р., протокол № 16 створено Західний міжрегіональний науковий центр, Головного науковою установою якого є Інститут сільського господарства Карпатського регіону.

Науковці інституту підтримують тісні зв'язки з науковцями вищих навчальних закладів, зокрема Львівським національним університетом природоохористування, Львівським національним університетом імені І. Франка, Львівським національним університетом ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Львівським національним медичним університетом імені Д. Галицького, Національним університетом «Львівська політехніка». Для проведення досліджень на базі інституту створено спільні наукові кафедри з деякими вищими навчальними закладами.

Унікальністю інституту є вісім стаціонарних польових дослідів (площа – 13,35 га): два довготривалих (рік закладки 1965 р., № атестату 29) та напрям досліджень – лувніцтво (1974 р., № 30); три стаціонарних польових дослідів за напрямом досліджень обробіток ґрунту та сівозміни (2001 р., № 31; 2000 р. № 34; 2006 р.,

№ 37) та три за напрямом ґрунтозахисні системи (2013 р., № 32; 2003 р., № 33; 2002 р., № 35). Отримана інформаційна база довготривалих стаціонарних дослідів, високий методичний рівень досліджень дають змогу не тільки об'єктивно оцінювати та раціонально використовувати природноресурсний потенціал ґрунтів, але й зберегти його як унікальне національне багатство та об'єкта систематичних моніторингових спостережень і неоціненне джерело теоретичних знань і практичних рекомендацій зі збереження та охорони родючості для майбутніх поколінь вчених і дослідників.

В інституті функціонує лабораторія агрохімії та аналітичних досліджень, яка пройшла оцінювання відповідності системи керування вимірюваннями відповідно до СОУ 43.01-04725912-001.2016 «Порядок добровільного оцінювання системи керування вимірюваннями. Загальні вимоги та порядок проведення» та ДСТУ ISO 10012:2005 «Системи керування вимірюваннями. Вимоги до процесів вимірювання та вимірювального обладнання». Згідно з оцінюванням проведеним Державним підприємством «Львівський наукововиробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» ДП «Львівстан-

дартметрологія», лабораторія агрохімії та аналітичних досліджень отримала Свідоцтво у 2018 р. про відповідність системи керування вимірюваннями (№ РЛ 149/18 від 05.02.2018 р.) терміном на чотири роки та пройшла повторну атестацію у 2022 р. і отримала Свідоцтво про відповідність системи керування вимірюваннями (РЛ009/22 від 7 лютого 2022 р.) терміном на п'ять років, яке дозволяє здійснювати вимірювання згідно з галуззю вимірювальних можливостей.

Відповідно до затвердженої галузі лабораторія отримала право на проведення вимірювань більше як 180 показників. Слід зазначити, що у галузі крім вже наявного фізико-хімічного, агрохімічного, фізичного аналізу ґрунтів, торфу, органічних добрив, кормів (рослинної продукції), зерна, насіння, значно розширено перелік об'єктів вимірювання: проведення хімічних аналізів тепличних ґрунтів, ґрунтосумішей, мінеральних добрив, хімічних меліорантів, води, аналізу олійних культур, зараженості хворобами та шкідниками насіння, фітопатологічного аналізу рослинного матеріалу на наявність збудників хвороб та ґрунтоживучих шкідників.

Наявність в Інституті сільського господарства Карпатського регіону НААН атестованої лабораторії агрохімії та аналітичних досліджень дає змогу здійснювати аналітичний супровід наукових досліджень інших лабораторій та відділів інституту, надавати платні послуги споживачам (іншим науковим установам, фізичним особам, господарствам різних організаційно-правових форм) щодо проведення лабораторно-аналітичних аналізів.

Для підготовки наукових кадрів в інституті функціонує аспірантура та докторантура. Наукові розробки інституту постійно висвітлюються у друкованих виданнях, зокрема: Міжвідомчому тематичному науковому збірнику «Передгірне та гірське землеробство і тваринництво», науково-виробничому журналі «Агронаука і практика», збірнику завершених наукових розробок інституту, буклетах та інших виданнях. Конференції, семінари, наради, вебінари, круглі столи, Дні поля, виставки, форуми стали невід'ємною формою комунікації з агровиробниками та фермерами.

З метою підготовки до відбудови країни у післявоєнний період ефективного використання наукового та кадрового потенціалу, пошуку інвесторів інститутом налагоджено співпрацю з науковими установами міста Пусана Південної Кореї. Зокрема опрацьовується проєкт інтенсивного виробництва високоефективних сортів насіння в контексті глобальної Продовольчої безпеки. Опрацьовано механізми підтримки науково-технічних розробок для запобігання кризових ситуацій.

Адже поступальний розвиток суспільного виробництва, його постійне вдосконалення на основі ефективного використання результатів науки та техніки є запорукою запобігання кризових явищ в аграрному секторі та економіці в цілому.

Для цього необхідно створити умови для розповсюдження науково-технологічних знань прикладного характеру та інноваційних продуктів, комерціалізацію наукових розробок як нових, так і вже створених.

Створення таких умов неможливе без участі органів державної влади як на центральному, так і регіональному рівнях.

Продовження статті на стор. 10

Зокрема, необхідно створити інноваційну інфраструктуру у формі агро-наукових парків (технопарків та ін.). На регіональному рівні розпочати перехід на кластерну модель розвитку АПК, яка забезпечить та охопить виробника, громадські інституції та органи влади.

З метою ефективного використання інтелектуального і творчого потенціалу, забезпечення сучасних методів управління діяльністю у сфері інтелектуальної власності необхідно створити Центри комерціалізації науково-технологічних розробок:

- Центр комерціалізації інтелектуальної власності;
- Центр трансферу технологій.

Створення та діяльність таких Центрів може мати різні організаційні форми, як самостійні юридичні особи, так і на базі чинних науково-дослідних установ та Центрів.

Ефективною формою підтримки та навчання агровиробників, ознайомлення їх з науковими розробками є створення постійно діючих консультаційних Центрів (кабінетів) при департаментах АПК, ОТГ та інших структурах на платній основі.

На державному та регіональному рівнях слід переходити на Програмно-цільові форми державного регулювання інновацій, що передбачає конкретне фінансування останніх за допомогою державних цільових програм підтримки нововведень; створення системи державних контрактів на придбання тих чи інших наукових продуктів, надання пільгових кредитів для здійснення нововведень і т. д.

Необхідно переглянути національні орієнтири інноваційної політики та наявну Національну інноваційну систему. Іншими словами. На державному рівні визначаються технологічні переваги, які повинні бути досягнуті, і стимулюється їх розвиток з тим, щоб перетворити на нові технології все аграрне виробництво.

Успіх таких перетворень буде залежати від того, яке місце наука займає в суспільстві.

Запобігти кризовим ситуаціям та своєчасно реагувати та прогнозувати їх виникнення можливо лише при забезпеченні високих темпів науково-технічного прогресу.

У буквальному розумінні це означає безперервний взаємозумовлений процес розвитку науки, технологій та техніки. Це постійний процес створення нових і вдосконалення застосовуваних технологій як продукції досягнень науки.

Такий підхід можна тлумачити як процес нагромадження та практичної реалізації нових наукових знань, цілісну систему «наука – техніка, технологія, виробництво», що охоплює стадії:

- фундаментальні теоретичні дослідження;
- прикладні науково-дослідні роботи;
- освоєння технічних та технологічних нововведень;
- виведення нових економічно-ефективних сортів насіння та заміна малоефективних.

Для цього необхідно перейти на докорінно якісну трансформацію розвитку аграрної галузі на засаді новітніх наукових розробок, відкриттів та винаходів.

Досягнути такої мети можливо при:

- перетворенні науки на безпосередньо продуктивну силу;

- перетворити науку на провідну основу економічної та соціальної діяльності;

- прискорення темпів розвитку аграрної науки, що скорочує час від наукової новачки до її практичного використання;

- інтеграція галузей аграрної науки з виробництвом.

Особливу увагу слід приділити механізмам підтримки наукових розробок у галузі виробництва насіння зернових та інших культур. Для недопущення Продо-вольчої кризи необхідна національна програма підтримки та розвитку галузі насінництва. Більше як 40 % насіннєвого матеріалу країна імпортує з інших країн. Фінансова підтримка фермерів та агровиробників, які використовують вітчизняний насіннєвий продукт прискорить збільшення обсягів його виробництва. Таким чином виведений новий високоефективний сорт науковою установою повинен стати основним джерелом розвитку зернової галузі. Регіональні програми підтримки сектору насінництва сприятимуть використанню завершених наукових розробок та винаходів.

Важливе місце в запобіганні кризових явищ займає розвиток інформатики, комунікації та використання учасниками всіх процесів ІТ-технологій. Забезпечення агровиробників новітніми інформаційними системами, особливо малих та середніх агрогосподарств потребує фінансової підтримки з боку органів державної, регіональної та місцевої влади. Потрібні конкретні програми переведення агровиробників на цифрові технології, ІТ та інші новітні технічні засоби комунікації.

Оренда державних сільгоспземель: хто, за скільки та як може отримати ці ділянки для обробітки?

Микола ІЩУК, начальник РВ ФДМУ по Львівській, Закарпатській та Волинській областях.

Уже в перші місяці 2024 року стартують аукціони оренди державних сільськогосподарських ділянок від Земельного банку. Земельний банк створюється Фондом держмайна для того, щоб залучати інвестиції у державні землі, призначені для обробітки, та прозоро передавати їх в оренду.

Державних сільськогосподарських земель наразі налічується орієнтовно 700 тис. га. Земельний банк консолідує їх під своїм управлінням, проводить їх інвентаризацію, аби уже невдовзі розпочалися аукціони оренди цих ділянок. Важливо акцентувати: торги перед-

бачаються лише щодо оренди земель, продавати їх держава не матиме права, тож ризик їх втратити — відсутній.

Які землі передаватимуть в оренду?

Зацікавлені в державних ділянках аграрії можуть бути спокійними щодо їхньої якості і придатності до використання. Наразі у торгах пропонуватимуться землі, які не були півд. окупацією, не заміновані та не забріднені/ламками боєприпасів. Тобто одразу після аукціону та виконання всіх умов переможець зможе почати працювати на них.

Це важливо, адже значна частина сільськогосподарських державних земель знаходиться саме в регіонах, що були частково окуповані або мають нещодавно звільнені території. Йдеться передусім про південь та схід, де, за даними ЗБ, найбільші площі державних сільгоспділянок. Зокрема, 23,7 тис. га — у Запорізькій області, 21,4 тис. га — у Харківській.

Ті ж ділянки, що потребують додаткового очищення та відновлення, залишатимуться на обліку Земельного банку та не передаватимуться в такому стані для оренди.

Де проходитимуть торги та хто зможе в них взяти участь?

Торги проводитимуться відкрито через систему Прозорро.Продажі. Вона вже себе зарекомендувала як ефективний інструмент управління державним майном та землями.

Наприклад, лише з початку 2023 року року (станом на 17 жовтня) в електронній системі було проведено понад 3,6 тис. успішних земельних аукціонів оренди (здебільшого в комунальній власності). У них взяли участь приблизно 4,2 тис. учасників. Вартість оренди ділянок у торгах за цей період зросла в 2,7 раз: зі 110 млн грн стартової ціни до понад 302 млн грн виграшних пропозицій.

В аукціонах оренди державних сільськогосподарських земель, організатором яких буде ФДМУ, зможуть взяти участь абсолютно всі охочі: фізичні та юридичні особи, як підприємці так і компанії. Це можуть бути як резиденти України, так і нерезиденти. Головне — пройти формальності: зареєструватися, підготувати всі документи тощо.

За скільки та на скільки орендуватимуть державні землі?

Початкова ціна оренди встановлюватиметься одразу для всієї ділянки та буде не меншою за 12% від її нормативної оцінки. Вона стартуватиме з 3-4 тис. грн за 1 га, однак щоразу вартість визначатиметься індивідуально. На ціноутворення впливатиме конкуренція в регіоні, якість ґрунтів, близькість до елеваторів, населених пунктів, автодоріг державного значення, можливості зрошення тощо.

Переможець аукціону має оплатити наперед перший рік оренди землі. Далі щороку протягом терміну оренди він має сплачувати цю ж суму, яка може індексуватися.

Термін оренди ділянок варіюватиметься. Та є максимальні часові межі: до 14 років для вирощування однорічних насаджень та до 25 років для багаторічних.

У першому випадку термін залежатиме від потреби сівозміни на ділянці, щоб не погіршувати якість ґрунту. Тож термін оренди може бути, наприклад, лише 7 років, а не максимальні 14.

Окремі ділянки будуть призначені саме для вирощування багаторічних на-

саджень, їх орендуватимуть на термін до 25 років. Їхня вартість буде вищою, оскільки нормативно-грошова оцінка земель під багаторічними насадженнями — більша.

Який механізм аукціонів оренди?

Усі охочі позмагатися за державні сільськогосподарські ділянки повинні зареєструватися на акредитованому електронному майданчику. В розділі «Земельні ділянки» можна буде знайти цікаві для потенційного орендаря торги та подати заявку на участь в них.

Далі необхідно сплатити реєстраційний та гарантійний внески. Останній складає 30% від стартової ціни оренди ділянки і в разі програшу повертається учаснику. Реєстраційний внесок, що дорівнює 10% мінімальної заробітної плати, визначеної в чинному держбюджеті, є оплатою за участь в аукціоні та не повертається. Після реєстрації потрібно вказати цінову пропозицію, яка вважатиметься стартовою на момент запуску торгів.

Також для участі в аукціоні потрібно підготувати відповідний пакет документів, а також мати КЕП для їх подачі в електронному форматі.

Після проходження цих етапів у звичайно визначений день відбуваються торги. Учасник за допомогою інтерфейсу електронного майданчика отримує в особистому кабінеті унікальне гіперпосилання, яке надає тимчасовий прямий доступ до інтерфейсу модуля земельних торгів в електронній торговій системі.

Земельні торги починаються автоматично в час та дату, які визначені в оголошенні про проведення земельних торгів.

Механізм аукціону такий. У кожному раунді кожен учасник протягом 3-х хвилин має право зробити крок аукціону. Якщо учасник зробив цінову пропозицію раніше закінчення відведеного часу на внесення такої цінової пропозиції, електронна торгова система надає йому можливість внести зміни до цінової пропозиції щодо її збільшення (в нашому випадку), але не нижче попередньої цінової пропозиції цього учасника, до завершення відведеного часу.

Якщо учасник не вносить та/або не змінював цінової пропозиції протягом 3-х хвилин, після закінчення цього часу електронна торгова система приймає його попередню цінову пропозицію і передає хід наступному учаснику.

Переможцем стає той, хто зробив найвищу ставку в останньому раунді, а у разі відмови ним від підписання протоколу за результатами аукціону — учасник з наступною за величиною ціновою пропозицією.

Далі підписання протоколу про результати торгів та укладання договору з переможцем. Після цього орендар вносить оплату за договором і може починати користуватися отриманою сільськогосподарською ділянкою.

Відкрита, конкурентна оренда державних угідь, які наразі використовують неефективно чи за корупційними схемами, дозволить вирішити одразу кілька проблем. Це наповнення бюджету від сплати за оренду та створення нових можливостей для агропідприємців. Це ліквідація дефіциту сільгоспземель, що наразі під тимчасовою окупацією чи непридатні до використання. Це боротьба з багаторічною корупцією та формування цивілізованого механізму управління держземлями в Україні.

Робота Державної установи «Львівська обласна фітосанітарна лабораторія» під час війни

Життя під час війни нова реальність. Ніхто з нас не був готовий до війни. Це надзвичайно складно та емоційно, нам важливо адаптуватися і працювати в умовах реального часу на благо нашої України.

Ситуація може тривати роками. Ми зараз відстоюємо свою країну, і тому нам потрібно виконувати свою роботу в умовах війни. Умови, в яких ми працюємо, є нестандартними, але кожен з нас робить все, що в наших силах для нашої перемоги. Нам потрібно жити, приймати рішення, працювати і перемогати.

ДУ «Львівська обласна фітосанітарна лабораторія» працює з замовниками, тому особлива увага приділяється не лише професійним якостям спеціалістів, але й вмінню спілкування з людьми, дотримання етичних норм та правил.

Лабораторія акредитована згідно вимог міжнародного стандарту ДСТУ ISO/IEC 17025:2019. Впровадження цього стандарту дає великі позитивні переваги: підвищено рівень довіри до результатів з боку суб'єктів господарювання; результати визнаються на міжнародному рівні, що зменшує витрати підприємств, забезпечує прозорість проведення випробувань – від прийому зразка до видачі висновків випробувань.

Для задоволення потреб суб'єктів господарювання фахівці лабораторії в умовах воєнного стану працюють в штатному режимі та надають широкий спектр послуг.

Відділ фітосанітарного аналізу проводить фітосанітарні експертизи об'єктів регулювання, виявлення та ідентифікація регульованих шкідливих організмів:

- ентомологічна;
- гербологічна;
- мікологічна;
- фітогельмінтологічна;
- бактеріологічна;

- вірусологічна.
- Відділ визначення посівних якостей насіння і товарних якостей садивного матеріалу проводить випробування головних показників, які характеризують якість насіння:
- чистоту та відходу насіння;
- домішки насіння інших рослин;
- вологість насіння;
- маса 1000 насінин;
- схожість та енергія проростання насіння;
- життєздатності насіння;
- зараженість насіння хворобами;
- заселеність насіння шкідниками.

Крім наведених показників якості посівного матеріалу беруть до уваги органолептичні показники, а саме: колір, блиск, запах. Відхилення від стандартів свідчать про погіршення якості насіння. Так, втрата насінням природного кольору й блиску часто вказує на втрату схожості. А щоб визначити ці показники, насіння необхідно перевірити в лабораторних умовах. Лабораторному випробуванню підлягають насіння зернових, зернобобових, круп'яних, овочевих і баштанних, квіткових, кормових і технічних культур, багаторічних злакових і бобових трав.

Контроль насіння спрямований на те, щоб посів здійснювався тільки доброякісним насінням, яке гарантує отримання дружних нормальних, сильних сходів.

Даний відділ видає протоколи випробувань на посівні якості насіння і товарні якості садивного матеріалу.

Відділ аналізу біохімічних і технологічних показників сільськогосподарських культур та продуктів їх переробки проводить аналізування за такими показниками:

- визначення вологості;

- визначення сирієї клейковини в пшениці;

- визначення Індексу Зелени;

- визначення крохмалю;

- визначення білка (протеїна сухого);

- визначення жиру (олійності сухої);

- визначення числа падіння.

Визначення протеїну сухого, олійності сухої та якості клейковини проводиться експрес-методом інфрачервоної спектроскопії за допомогою сучасного, високоточного аналізатора зерна FOSS Infratec™.

Розпочав свою роботу відділ молекулярно генетичних досліджень продуктів рослинного походження (ГМО). Тестування біоінженерних або генетично модифікованих культур, широко відомих як «ГМО», стало необхідним для міжнародної торгівлі у зв'язку із вимогами законодавства в ряді країн світу.

Лабораторія проводить дослідження наявності ГМО у широкому спектрі продуктів, включаючи комерційно доступні генетично модифіковані сільськогосподарські культури та продукти рослинного походження. Ми пропонуємо якісні методи виявлення ГМО (наявності/відсутності цільової послідовності) за допомогою Полімеразної Ланцюгової Реакції у реальному часі (РЧ ПЛР). У нас можна замовити дослідження з метою виявлення наступних цільових послідовностей, характерних для генетично модифікованих культур:

- ділянку промотора р35S вірусу мозаїки цвітної капусти (р35S CaMV);
- ділянку термінатору нопалінситази tNOS Agrobacterium tumefaciens (tNOS);
- фрагмент промотора р34S вірусу мозаїки ранника (р34S FMV);
- послідовність гена фосфінотрицин N-ацетилтрансферази зі Streptomyces viridochromogenes (Pat) та Streptomyces hydropiscus (Bar);
- послідовність гена Epsps (5-енолпірувішкімат-3-фосфатсинтази) із Agrobacterium tumefaciens штаму CP4 (CP4 Epsps).

За результатами досліджень замовнику видається протокол випробувань зразків продукції українською мовою (за вимогою замовника протокол може бути також англійською мовою).

Одним з відділів, який надає послуги виробникам сільськогосподарської продукції по проведенні обстежень та відбору зразків сільськогосподарських угідь, лісових насаджень, складських приміщень та тісно співпрацює з Управлінням

фітосанітарної безпеки ГУ ДПСС у Львівській області є відділ фітосанітарних процедур. Фахівці відділу приймають участь у проведенні моніторингових обстежень полів, площ сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень, місць зберігання, переробки та транспортування рослинницької продукції з метою виявлення шкочочинних організмів. Надають фахові консультації з питань карантину, захисту рослин, насінництва і росадництва.

Запрошуємо до співпраці! Державна установа «Львівська обласна фітосанітарна лабораторія» в умовах воєнного стану працює в звичайному режимі:

Понеділок – Четвер: з 8.00 год. до 17.00 год.
П'ятниця: з 8.00 год. до 15.45 год.
Обідня перерва: з 12.00 год. до 12.45 год.

У вихідні дні Державна установа «Львівська обласна фітосанітарна лабораторія працює» згідно заяв на проведення фітосанітарної експертизи, поданих суб'єктами господарювання.

Детальнішу інформацію про діяльність Державної установи «Львівська обласна фітосанітарна лабораторія» можна знайти на веб-сайті: www.fitolab.lviv.ua

Адреса місця знаходження: вул. Шевченка, 1а, м. Дубляни, Львівський р-н, Львівська обл., 80381, тел. (032) 224-20-04
E-mail: lab.lviv@ukr.net

З нами БОГ, за нами ПЕРЕМОГА!

Державна податкова служба України Головне управління ДПС в Івано-Франківській області		
2024: МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА, ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ, РОЗМІРИ ПОДАТКІВ ТА ЄДИНОГО ВНЕСКУ		
БАЗА:	з 1 січня 2024	з 1 квітня 2024
мінімальна з/п	7 100 грн	8 000 грн
прожитковий мінімум для працездатних осіб	3 028 грн	3 028 грн
єдиний внесок (мінімальний страховий платіж)	1 562 грн	1 760 грн
СТАВКИ ДЛЯ "СПРОЩЕНЦІВ":		з 1 січня 2024
ставка єдиного податку для I групи (до 10% прожиткового мінімуму)	302,80 грн	
ставка єдиного податку для II групи (до 20% мінімальної з/п)	1 420 грн	
ставка єдиного податку для III групи	5 % доходу 3% доходу+ПДВ	
МІНІМУМ, ЯКИЙ НЕОБХІДНО СПЛАТИТИ ЗА НАЙМАНОГО ПРАЦІВНИКА:	з 1 січня 2024	з 1 квітня 2024
заробітна плата	7 100 грн	8 000 грн
ЄСВ 22% від "мінімалки"	1 562 грн	1 760 грн
ПДФО - 18% утримати з прац.	1 278 грн	1 440 грн
військовий збір - 1,5% утр.	106,5 грн	120 грн
ГРАНИЧНІ ОБСЯГИ ДОХОДУ НА 2024 РІК ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ		з 1 січня 2024
ФОП I групи (167 мінімальних з/п)	1 185 700 грн	
ФОП II групи (834 мінімальних з/п)	5 921 400 грн	
ФОП III групи 3% доходу +ПДВ, 5 % доходу (1167 мінімальних з/п)	8 285 700 грн	

Джерело: Головне управління ДПС в Івано-Франківській області

Під Різдво Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України отримала чудовий подарунок (<http://surl.li/ojqbk>) - Гран-прі VII конкурсу найкращих проєктів у сфері освіти дорослих за впровадження проєкту «Школа сімейного фермерства для ветеранів і ветеранок війни».

Мета проєкту «Школа сімейного фермерства для ветеранів та ветеранок» (<https://fsv.dorada.org.ua>) - створення та підтримка діяльності системи неформального професійного навчання та дорадчого супроводу для залучення ветеранів до фермерської діяльності насамперед, щодо створення та розвитку сімейних фермерських господарств, а також їхнього кооперування (мережування) для підвищення ефективності.

Цей проєкт став можливим завдяки Програмі реінтеграції ветеранів, яку реалізує IREX за підтримки Державного

департаменту США.

Організатор конкурсу - Українська асоціація освіти дорослих (<https://uaod.org.ua>). Учасниками конкурсу стали провайдери освіти дорослих - державні та недержавні установи, які працюють у сфері освіти дорослих або громадяни (ініціативна група громадян), з різних куточків країни. Серед членів журі Конкурсу представники Німецької асоціації освіти дорослих - Інститут міжнародного співробітництва DVV International (www.dvv-international.org.ua).

Щиро вдячність команді НАСДСУ, партнерам за роботу на підготовкою та реалізацією проєкту!

Особлива подяка учасникам Школи - Ветеранкам і Ветеранкам - за їхній внесок у захист країни від ворога!

Щира вдячність журі Конкурсу за визнання!

Працюємо далі...

Джерело: Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ:

Музика П.М. – ГО «Львівська Аграрна палата» (голова редколегії);
 Стефанишин І.М. – ТЗОВ «РСП «Шувар» (заст.голови редколегії);
 Вуйчик І.М. – ГО «Львівська Аграрна палата»;
 Паньків І.Я. – БО «Львівська аграрна дорадча служба»;
 Доманський А.Я. – ГО «Львівська Аграрна палата»;
 Кушак Г.І. – ГО «Львівська Аграрна палата»;
 Соломонко Д.О. – Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (Випусковий редактор).
 Адреса редакції : 79018, м. Львів, вул. Залізнична, 16, 2-й пов., +380679746981,
 e-mail: agrochamber.office@gmail.com www.agrochamber.lviv.ua

Друк: ТЗОВ «Видавничий дім «Молода Галичина»

Тираж 2000.

Відповідальний за випуск: Вуйчик І.М.

Свідоцтво про реєстрацію: ЛВ 1216/470

Підписано до друку: 14.12.2023 р.

Розповсюджується безкоштовно.

КОМПЕНСАЦІЯ РОБОТОДАВЦЯМ ФАКТИЧНИХ ВИТРАТ ЗА ОБЛАШТУВАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ ПРАЦЕВЛАШТОВАНИХ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

до 100,5 тис. грн компенсації (15 мінімальних зарплат)

за облаштування робочих місць у разі працевлаштування особи з інвалідністю I групи

до 67 тис. грн компенсації (10 мінімальних зарплат)

за облаштування робочих місць у разі працевлаштування особи з інвалідністю II групи

Компенсуються фактичні витрати за облаштування робочого місця, зокрема за придбання:

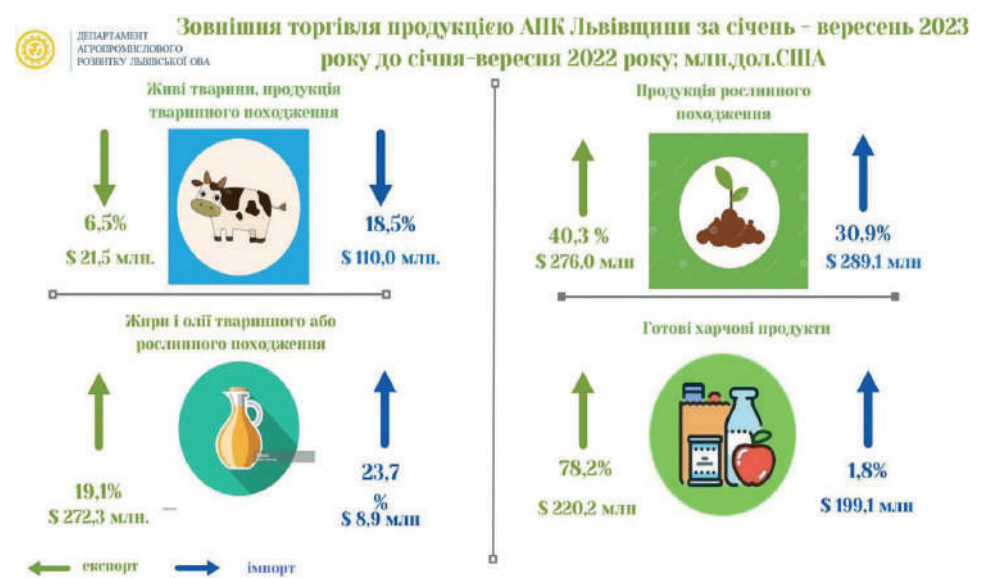
- меблів (крісел з регульованими або фіксованими сидіннями, поручнів та брусів, розсувних дверей, засобів для їх відчинення/зачинення, протиковзних та тактильних матеріалів для підлог і сходів);
- транспортів для піднімання сходами з електроприводом;
- допоміжних засобів для позиціонування курсора та тактильних комп'ютерних дисплеїв;
- брайлівських клавіатур та портативних пристроїв;
- підйомних платформ для робочих місць;
- допоміжних засобів для відтворення звуку та для забезпечення здатності чути і бачити, тощо.

1 Для отримання компенсації роботодавець подає до центру зайнятості розташованого за місцем провадження діяльності заяву протягом 90 календарних днів з дня працевлаштування особи з інвалідністю.

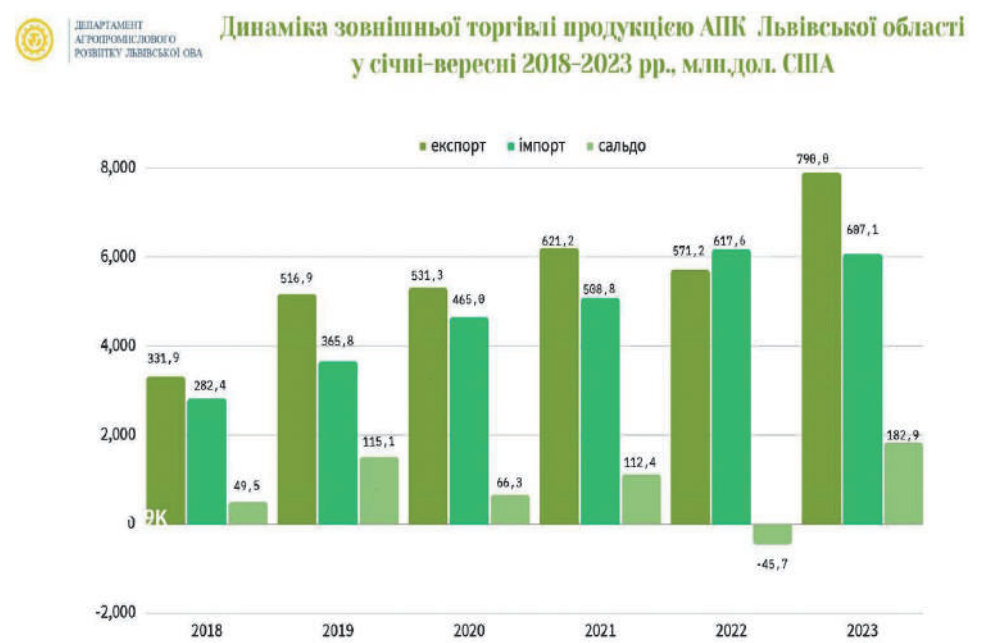
2 Заяву та копії документів можна подати до регіонального центру зайнятості в паперовій або електронній формі.

3 Виплата компенсації здійснюється протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення про надання компенсації на рахунок роботодавця.

Джерело: Державний центр зайнятості

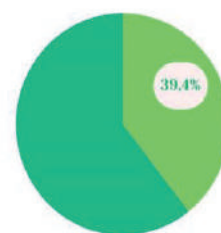

Джерело: дані Головного управління статистики у Львівській області

Джерело: дані Головного управління статистики у Львівській області

Частка продукції АПК Львівщини в загальній структурі експорту/імпорту області за січень-вересень 2023 року

Обсяг експорту
790,0 млн. дол. США

Обсяг імпорту
607,1 млн. дол. США

Джерело: дані Головного управління статистики у Львівській області

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Джерело: www.agrochamber.lviv.ua